CONSILIVM COLLEGII MEDICI PARISIENSIS DE MANIA G. EGLISHEMII, QVAM PRODIDIT SCRIPTO, CVI TITVLVS:

Duellum poëticum pro dignitate Paraphraſeos Pſalmi CIIII.

Decertantibus

G. { *Egliſhemio Medico* / *Buchanano Pædonomo* } Regio

Quod Pariſienſis Academię iudicio Submiſit.

Pariſiis. Anno. 1619.

1213.k.14 / 4

Quæ *Buchananæis* Medicaſter crimina Muſis
Objicit, et quo ſe iactat inane melos,
Vidimus: et quotquot tractamus Pæonis artes
Hic vates, vno diximus ore, furit.
Eſt furor hic, ſed non qualis ſolet eſſe Poetis,
Pectora Pierio cum caluere Deo.
Hic Athamanteas furias, hic cernis Oreſtæ.
Thyas *Egliſhemium* vel Corybantes agunt.
Atra ſedens illi circum præcordia bilis
Aeſtuat, et cerebrum corripit omne lues.
Tranſuerſum rapitur mens hoc infecta veneno,
Et quæ vix audet fabula, monſtra parit.
*S*e regem putat opilio, bellumque minatur
Horridus, et trepidas fulminat inter oues:
Sceptrum eſt vile pedũ, ſunt hirtæ purpura pelles,
Eſt caſa parua domus regia, rapa dapes.
Hic tacitus captat, ſibi viſus aranea, muſcas;
Hic, tritici granum ſe ratus, horret aues.
*S*unt vitreum, ſunt qui credant ſibi fictile corpus,
Occurſumq; hominum, cõpitaque ipſa timent.
Vidi etiam qui ſe vitales crederet auras
Liquiſſe, et ſtygias jam penetraſſe domos.
Non illi coniunx, non illi pignora curæ,
Nec fas humanas vel tetigiſſe dapes.
Par *Egliſhemij* furor eſt: *S*eſe ille poetam
Credit, et Aonium pulſat ineptus ebur.
Non aliter dulces inter ſtrepit anſer olores,
Aut patulo cornix cum vocat ore notos.

 Sua-

Suavius æra ſonant Corybantia, ſuavius illo
Arcadicum poſſet plectra mouere pecus.
Blanditur tamen ille ſibi, non ipſa *Maronis*
Carmina, Mæonidæ non putat æqua ſuis.
Nec furor has intra potuit conſiſtere metas,
Ipſa ſed indignis conſpuit aſtra modis.
Te vatum, *Buchanane*, decus, quē ſuſpicit orbis,
Priſca cui aſſurgunt ſæcula, dente petit.
Ille tuis audet demens oppedere Muſis,
Quodque nequit liuor perdere, rodit opus.
Vatis Ieſſiadæ cultu donata Latino
Carmina ſunt illo iudice digna focis.
Hæc linit, hæc radit, nec ſævos abſtinet ungues,
Cuncta abolens, numeros ſubſtituitque ſuos.
His Rex quæſitus patronus, *Gallia* iudex,
Teſtes quot populos Maximus orbis habet.
Pro pudor excuſſis veſana licentia frænis
Iam ruit, et ſcelus eſt quod fuit ante furor.
Spernitur et fœdis violatur charta l turis
Quam pinxit radio Cynthius ipſe ſuo.
Quodque Deo cecinit plectro meliore Camœna,
Impia nunc audet radere lima melos.
Exutum queritur *Dauid* ſe regis amictu,
Miraturque ſuo plectra carere ſono.
Nec monſtrū hoc parcit patriæ, patriæque parenti,
Iſta quibus demens ſcripta legenda dedit.
Si qua Caledonio facta eſt injuria vati,
Scotia te, regem tangit et illa tuum.

Te

Te penes illius ſunt incunabula, ab illo
Parua licet magnum *Scotia* nomen habes,
Quam jactat Latium nil præter furta Deorum,
Bellaque magniloqui Muſa *Maronis* haber.
Inſpirat melior *Buchanani* pectora *Phœbus*,
Et facit ut puro nectare vena fluat.
Ille Dei æterno modulatur carmine laudes,
Aptat et *Hebrææ* plectra Latina *Lyræ*.
Eruit e tenebris idem tua geſta, duceſque,
Queis Latium, queis nil *Grecia* majus habet.
Tuque parens patriæ, niſi deliquiſſet in vno,
Quid de te vatem, non meruiſſe putas?
Imbuit ille animum ſtudijs, et regibus olim
Inuia Pieridum per iuga rexit iter.
Finxit et os tenerum puero, quo pectora mulces,
Quoſque regis populos non ſinis eſſe feros.
Os dedit et dignos formavit principe mores,
Et docuit quæ vos ſæpe latere ſolent.
Quid rex priuato, quid diſtet rege tyrannus,
Quid populus regi debeat, ille Deo.
Hoc duce tu fælix; ut rex ſis, ſanguinis autor,
Vt reges inter maximus, ille dedit.
His tamen obtrectat meritis latrator Anubis,
Mixtaque viperio felle venena vomit.
Eſt furor hic certus, ſunt certi ſigna furoris:
Muſa refer tanti quæ ſit origo mali.
An quibus armatur flammas obiecit Erinnys,
Et quod *Gorgonio* ſibilat angue caput?

An

An ſaniem eructans infecit membra veneno
 Tartareas monſtrum quod cubat ante fores?
Forſitan incautum rabie canis acta momordit,
 aut fera quæ molli ſtamine velat aquas.
Forſan equæ lentum quod ſtillat ab inguine virus,
 Forſan Echidnæum cauſa furoris erat.
Aut curæ vigiles, aut dulcis copia Bacchi,
 Aut qui corda ferus ſæpe venenat amor.
Forte etiam tetigit mala gramina; forte viator
 Aridus Inſano proluit ora lacu.
Vel gelidus dura concrevit frigore ſanguis,
 Vel miſer æſtiuo ſub cane fecit iter.
Diſtrahit in partes animum via cæca furoris;
 Hæc tamen eſt vero proxima cauſſa mali.
Forte canis rabidi Batavus puer ore petitus,
 In rabiem, vt mos eſt, actus et ipſe fuit.
Vidit *Egliſhemius*, Batavis tunc hoſpes in oris,
 Et medica ſæuam depulit arte luem.
Fama volat: Medici ad limen fluit undiq; vulgus,
 Vndiq; lymphati, turba timenda, ruunt.
Haud aliter circum glomerantur tecta volucres,
 Non ex pectato cum ruit imbre notus.
Pars fremit ante fores, pars intra limina, terror
 Hinc atque hinc, horret tota furore domus.
Parua *Lycaonio* rumpuntur tecta tumultu;
 Iurares ſtygias hic habitare canes.
Quacunque ingreditur rabie gens effera ſemper
 It comes et medici claudit vtrumq; latus.

Hic vlulat, latrant alij, fluit omnibus ater
  Ore cruor, paſſim ferrea vincla ſonant.
Hinc eſt prima mali labes, hinc prima furoris
  Semina, contracta eſt tranſitione lues.
Sic lepra, ſic diræ ſpargunt contagia peſtes,
  Et ſcabiem toti fert ovis vna gregi.
Tange luem veneris quæ turget nomine, tactus
  Damna dabit, lippos aſpice, lippus eris.
Sed morbi quid ſigna juvat, quid dicere cauſas,
  Pæonia tolli ſi nequit arte malum?
Pro dolor! iſta lues non eſt medicabilis herbis,
  Ipſa ſuum quamvis conferat Ida nemus.
Cum ſubeunt pelli poſſunt medicamine morbi:
  Tollere naſcentes quelibet herba poteſt.
Aſt vbi facta mora eſt, ſumunt a tempore vires,
  Nil tum dictamnus, nil panacæa juvat.
Nec quamvis eſſet caput hoc ſanabile ſuccis,
  Anuveret medicæ Cynthyus autor opis.
Quam patitur vates facta eſt iniuria *Phœbo*,
  Hic memor et forſan criminis vltor erit:
Non impune tulit vati quod fecit Atrides,
  Et didicit longas Numinis eſſe manus.
Non tamen, hic quanquam ſpes eſt excluſa ſalutis,
  Aeger apollineam ſpernere debet opem.
Quas miſer expirat fugientes naufragus auras
  Captat, et in medijs brachia iactat aquis
Tollere ſi tantos neſcit medicina furores,
  Ne poſſit virus creſcere forte dabit.

ERGO

ERGO age *Egliſhemj* curā qui ſuſcipis, omnem
Tolle moram, inducias neſcit inire furor.
Quadrupedem primo conſtringens, vincula centū
Inijce, captivi qualia ferre ſolent.
In facinus ruit omne furor, niſi compede frænes;
Non leo, non tigris plus feritatis habet.
Ipſa furens natum diſcerpſit Penthea mater;
Te patris obtriuit, parue Learche, furor.
Se quoque *Leucothoe* cum nato perdidit, *Aiax*
Ipſe ſuo demens ſanguine tinxit humum.
Nec vinclis preſſiſſe ſatis, nocet halitus oris,
Deterius nullum virus Echidna vomit.
Abde catenatum ſemoti carceris antro,
Lux vbi nulla micat, vox vbi nulla ſonat.
Ipſe Deus ſuperis Furias ſecreuit ab oris,
Merſaque ſub terras tecta, laremque dedit.
Expedit et tortis humeros et terga flagellis,
Et latera et geminas ſæpe ſecare nates.
Quod caput infeſtat virus dolor omne revellit,
Corrigit et mores, et fera corda domat.
Hic facit vt ſæve miteſcant tigridis iræ,
Et ſua crudelis fulmina ponat aper.
Protractum e tenebris interdū merge profundo,
Vt lauet inſanum ſæpius vnda caput.
Conſpectū nomenque horret lymphaticus vndæ,
Hic tamen illius ſepe levatur ope.
Ferro etiam cohibenda lues; incidere venas
Ne dubita, nec te pigra moretur hyems.

Hac

Hac ope quo turgent membris expellere virus,
Autoneris ſaltem parte levare[l] potes.
Vulnere tergemino cubitus tundatur vterque,
Vt fluat ex omni viſcere tetra lues.
Sed quia ſumma petens mẽtis furor occupat arcẽ,
Præ reliquis ferrum poſtulat iſte locus.
Quæ frontem dirimit mediam tibi vena ſecãda eſt,
Et quæ pone latens nomina puppis habet.
Quæque oculis ſimul exſpirant et naribus ignes,
Et cava quæ circum tempora vtrinque micant.
Hæc quoque quæ linguam ſucco lolliginis atræ
Imbuit auxilium non leue ſecta dabit.
Si quid adhuc mixtum terrena fece ſuperſit,
Hoc procul a cerebro virus ad ima trahe.
Quæ latet in gemino tundatur poplite vena,
Quæque pedes imos malleoloſque rigat.
Præ reliquis aperire iuvat quæ ſponte tumentes
Virus ab extremo, podice ſæpe vomunt.
Has reſera ferro vel amaris illine ſuccis,
Et mordace cutem pumice ſæpe frica.
Aut ſi forte latent, exugat hirudo cruorem,
Aut aloes æger pocula plena bibat.
Quinetiam extremis quadrant extrema, furorem
Tollere ſi ferro non potes, igne doma.
Vre locum capiti cervix vbi iungitur, vre
Brachia, mox geminum crus et vtrũque femur.
Sic grave ſepteno manabit flumine virus,
Et quod non poſſunt ſingula, multa dabunt.

Sunt hæc magna quidem; verũ eſt præſentius iſtis
Auxilium, quoties mens agitata furit.
Sponte ſua nemorum ſiccis in collibus herba
Naſcitur, Aonijs non male nota iugis.
Huic folium platani, radix cæpæ æmula, caulis
Eſt ferulæ, cnici ſemina, floſque roſæ.
Hæc reliquas cum condit hyems, aquilonia ridens
Frigora, brumali ſub nive ſurgit humo.
Grata peregrinis eſt coturnicibus eſca;
Creditur et ventrem ſæpe ciere capris.
Repperit hanc primũ, ſi vera eſt fama, *Melampus*,
Factus et eſt medicus, qui modo paſtor erat
Hac ope cum furerent ſævæ Iunonis ob iras
Prætides, hunc mentem reſtituiſſe ferunt.
Hæc animi inſtaurat vires, hæc fræna furori
Injicit, et toto corpore virus agit.
Helleborum Graijs, veratrum eſt dicta Latinis,
Et ſua qui invenit nomina ferre dedit.
Quod nigra ſit radix, nigrum cognomine dicunt:
Cætera queis radix albicat, alba vocant.
Hinc ægro quærẽda ſalus. Quibus vndique vectes
Helleboros centum ſub iuga coge boues.
Sylva *Caledoniæ* luſtranda et Grampius ingens;
Vix quot opus plantas inſula tota dabit.
Omnia veſtiga loca, radiceſque potentes
Et folia et flores, ſeminaque ipſa lege.
Cũcta manu medica miſcẽs ſimul exprime ſuccos
Quos bibat ægrotus, nec ſine fæce bibat.

Huic

Huic cyathos ſeu triſtis hyems, ſeu torreat æſtas,
Tres veniente die, tres abeunte dabis.
His ſine nec cererem libet, nec quas dabis vndas,
Et quaſcunque capit conuiat inde dapes.
Auribus hos etiam inſtillet, vel manſitet ore
Radicem, et fumos naris obæſa trahat.
Anglia quo fumat peto non indiget æger;
Hellebori fumus quam magis aptus erit?
Hic dabit auriculis (ſi quas habet æger) inaures,
Hic quæ promeruit carmine ſerta dabit.
Et dabit armillas et longa monilia collo;
Ne tamen his ſeſe ſtrangulet ille cave.
Quod ſi cura comæ eſt, veratri pulvere crines
Spargat; odor florum ſi iuvat, in se petat.
Farciat hic capitis maleſani tegmina pulvis,
Et veſtem et ſi quæ ſtragula lectus habet.
Denique *Egliſhemianm* circũque, infraq; ſupraque,
Helleboros præter nil patiare meros.
Miſcendum niſi forte illis Cereale papaver,
Quæque natat mediijs algâ paluſtris aquis.
Aut quæ Lethæo liventia poma veneno
Educat, et ſtirps eſt vertice, ſubtus homo.
Helleboruſue alter, vel alyſſum et ruta canina,
Et faba quæ porci fertur et uva lupi
Aut cerebri quodcunq; poteſt reſtinguere flãmas,
Quicquid et in ſomnum lumina feſſa trahit.
Sed ſi forte caput non eſt ſanabile ſuccis,
Quos creat arctoo terra ſub axe iacens.

Quod

Quod iuvet externis æger ſibi quærat in oris,
Luce quibus Titan dat meliore frui.
Hinc procul, Herculeo perquā vicina ſepulchro
Obiacet Euboicis inſula parva iugis:
Inſula parva quidem ſed fæta potentibus herbis:
Sponte ſua fælix omnia fundit humus.
Hic ver aſſiduum; non vrunt frigora terras,
Nec canis Icarij ruſticus ora timet.
Mens vegeta indigenis, hilaris frons, corpora ſana,
Nulla lues illis, nulla venena nocent,
Non canis hos rabidus, non lædit aranea morſu,
Vipera nec leſe quo tucatur habet.
Anticyram dixere olim; ditiſſima tellus
Helleboro; has ſolas inſula iactat opes.
Huic noſter facie eſt ſimilis, ſed viribus impar;
Virus abeſt, noſtro quod ſolet eſſe comes.
Non ſenibus, non ille nocet puerilibus annis,
Nec canis hunc, gemino cum furit igne, vetat,
Cætera ſi vincit rabies, has æger in oras
Naviget eſt ipſo fonte levanda ſitis.
Quæ nullo expelli potuit medicamine, Druſo
Herculeam tellus depulit iſta luem.
Hic quoque qui magni *Zenonis* ſcripta refellit,
Helleborum prudens non ſemel ante bibit.
Atque vtinam his æger purgaſſet pectora ſuccis
Ante Deo ſacrum quam violaſſet opus.
Liquiſſet mentem furor aut moderatior eſſet.
Hei mihi nunc ſeram ferre paramus opem.

Impi

Impia creſcendo cæpit dementia vires;
Vix tribus Anticyris cederet iſte furor.
Ne tamen hic animum deſponde: vota ſuperſunt;
Quæ dare non poſſunt cætera, poſce Deos.
Eſt locus Ardenna in media ſecretus ab omni
Voce, niſi ſi quæ murmura fundat avis.
Deſuper horrendus nigra formidine lucus
Imminet, et totum ſurripit vmbra diem.
In medio veteri circundatur area muro;
Hic ſtat in exigua ligneus æde Deus.
Huberti cognomen habet. Non parva poteſtas
Numinis, hic quanquam marmora nulla vides.
Res hominum varias ſuſtentans Iuppiter olim
Ingemvit dorſo cum grave ſenſit onus.
Tum primum reliquis ad ſeſe in tecta vocatis
Partem oneris fertur diſtribuiſſe Dijs.
Cunctis dat quod agāt: Latio hic favet, alter Iberis;
Tutelare Getes numen et Indus habet.
Sunt quibus artificū curæ eſt genus omne; patronū
Fur habet et leno ſacrileguſque ſuum.
Abluit hic ſtrumas, alter collyria lippis
Illinit, hic dentes eruit, ille polit.
Et canis et vulpes et habet ſua numina porcus;
Suntque quibus curæ muſca, cicada, pulex.
Singula quis numeret? Nemo indotatus abivit,
Munera reſtabant diſtribuenda duo.
Nemo qui viduas thalamis prohibere ſecundis,
Nemo qui rabiem pellere poſſet erat.

Hec

Hæc dum detrectant omnes. Hubertus a ſello
Vectus adeſt, huic mox optio facta ſeni eſt.
Eligo Poſterius, labor hic minus improbus, inquit
Vtiliorque alijs, vtiliorque mihi.
Ex illo Huberti paſſim increbreſcere nomen,
Dignaque cæperunt ſurgere templa Deo.
Hic patria, hic ſedes, hic magni numinis ara
Inter inhumanos conſpicienda lupos.
Vndique dona ferens ſecũ genus omne furentum,
Huc ruit et multa cum prece poſcit opem.
Non tamen extemplo linquit furor, ante ſacerdos
Ter caput irrorans crimina luſtrat aquis.
Ter niveam indutus veſtem procumbit ad aram,
Raucaque ter muſſans murmura farre litat.
Tunc ante ora Dei vinclis circundatus æger
Sternitur, et ſupplex oſcula figit humo.
Hic fovea eſt vicina Deo, caput abdit in illam,
Pars latet anterior, poſteriora patent.
Hæc ſecat antiſtes virgis et verbere denſo:
Tota venenato terra cruore madet.
Hinc vbi protractus ſupplex advolvitur aræ,
Terque Deum inclamat, ter tremit ara ſono.
Inde crucem fronti ferro candente ſacerdos
Imprimit, et pura ſindone ſtigma tegit.
Hæc ſtola ſacra Dei eſt, nullo violabilis ævo,
Secta licet toties, quæ fuit ante manet.
Interea tolerare miſer ieiunia venter
Cogitur, herba famem pellit et vnda ſitim.

hec

Hæc vbi ſuſtinuit rabidus, mirabile dictu,
 Mens et iudicium, quod fuit ante, rediit.
Hæc *Egliſhemio* quamvis via longa terenda eſt.
 Hoc ſanare caput Numina ſola queunt.

Virtus nos ornat.

Cohertea de
maria Egle
ihs my